

VAASAN SUVILAHDEN TEOLLISUUSALUEEN LUONTOKARTOITUS 2020

RAPORTTI

Vaasan kaupunki, kaavoitus

9.3.2021

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1. SUUNNITTELUALUE	4
1.1. Sijainti.....	4
1.2. Yleistietoa alueen luonnosta.....	8
2. SUUNNITTELUALUEEN ERITYISPIIRTEET	9
2.1. MAAPERÄ	9
2.2. VALUMA-ALUEET	10
2.3. VIHREALUEJÄRJESTELMÄ.....	11
3. MAASTOSELVITYS	14
3.1. Yleistä	14
3.2. MAASTOKÄYNNIT 2020.....	14
4. TULOKSET	15
4.1. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS.....	15
4.2. PESIMÄLINNUSTO.....	21
4.3. LIITO-ORAVA	24
4.4. LEPAKOT	24
5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT LUONTOTEKIJÄT	28
6. LÄHTEET	29

Päiväys:	9.3.2021
Raportin laadinta:	Laura Lahti, Jan Nyman, Vaasan kaupunki © 2021
Kuvat:	Jan Nyman
Kartat:	Vaasan kaupunki, kaavoitus © 2021

JOHDANTO

Vaasan Suvilahden alueelle aloitetaan asemakaavan laadinta kuluvan vuoden aikana. Suunnitelman pohjatietoaineistoksi alueelle tehtiin luontoselvitys maastokaudella 2020.

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, johon kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §).

Lisäksi Euroopan unionin luontodirektiivillä (92/43/ETY) ja lintudirektiivillä (79/409/ETY) on luontoarvojen selvittämiseen ohjaava vaikutus maankäytön suunnittelun yhteydessä. Direktiivien tavoitteita on kirjattu luonnonsuojelulakiin sekä metsä- ja vesilakiin.

Suunnittelualuetta voidaan pitää laaja-alaisena asemakaavana sen pinta-alan ja vaikutusalueen sekä mahdollisten tulevien maankäyttöä muuttavien toimenpiteiden vuoksi. Ympäristöhallinnon ohjeistuksen mukaan laaja-alaisena asemakaavana pidetään esimerkiksi uutta asunto- tai työpaikka-alueita sekä yleensä aluetta, jossa on laajoja luonnontilaisia alueita. (Huttunen & Pahtamaa 2002.)

Laaja-alaisen asemakaavan ollessa suunnittelualueena luontoarvot on selvitettävä asiantuntijan tekemän maastoselvityksen perusteella. Luontoselvityksen tulee sisältää yleistietoa alueen luonnosta ja rakennettavuudesta, olemassa olevista suojelukohteista ja aiemmista inventoinneista, luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilain mukaisista luontotyypeistä sekä esiintymistietoa uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista. (Huttunen & Pahtamaa 2002.)

Selvitysalueen kuviotiedot koottiin kaupungin metsäsuunnitelmasta. Lisäksi maastossa inventoitiin pesimälinnusto sekä liito-oravan, lepakoiden ja viitasammakon esiintyminen alueella. Raportissa esitellään maastotöiden tulokset. Raportin ovat laatineet ympäristöinsinöörit Laura Lahti ja Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta. Ympäristöinsinööri Tuomas Kiviluoma osallistui lepakkokartoituksen tekemiseen.

1. SUUNNITTELUALUE

1.1. Sijainti

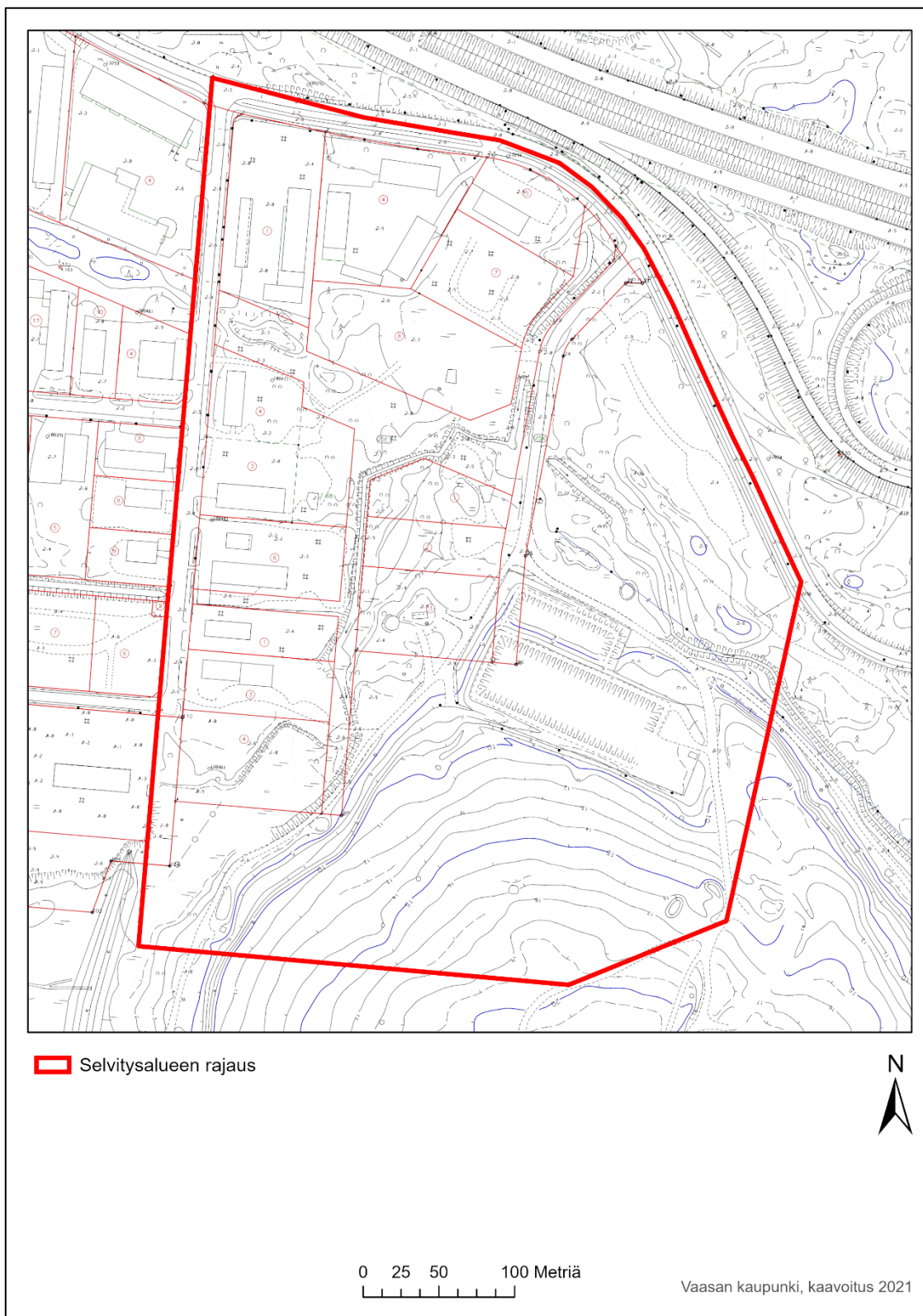
Suvilahden selvitysalue sijaitsee noin neljän kilometrin päässä Vaasan keskustasta kaakkoon. Selvitysalue rajautuu Rinnakkaistien–Talttatie–Lekatien eteläpuolelle. Selvitysalueen eteläreuna on Suvilahden käytöstä poistetun kaatopaikan keskiosassa. Pinta-alaltaan luontoselvitysalue on noin 20 hehtaaria. Selvitysalueen sijainti ja rajausta on esitetty kartoilla 1–4.

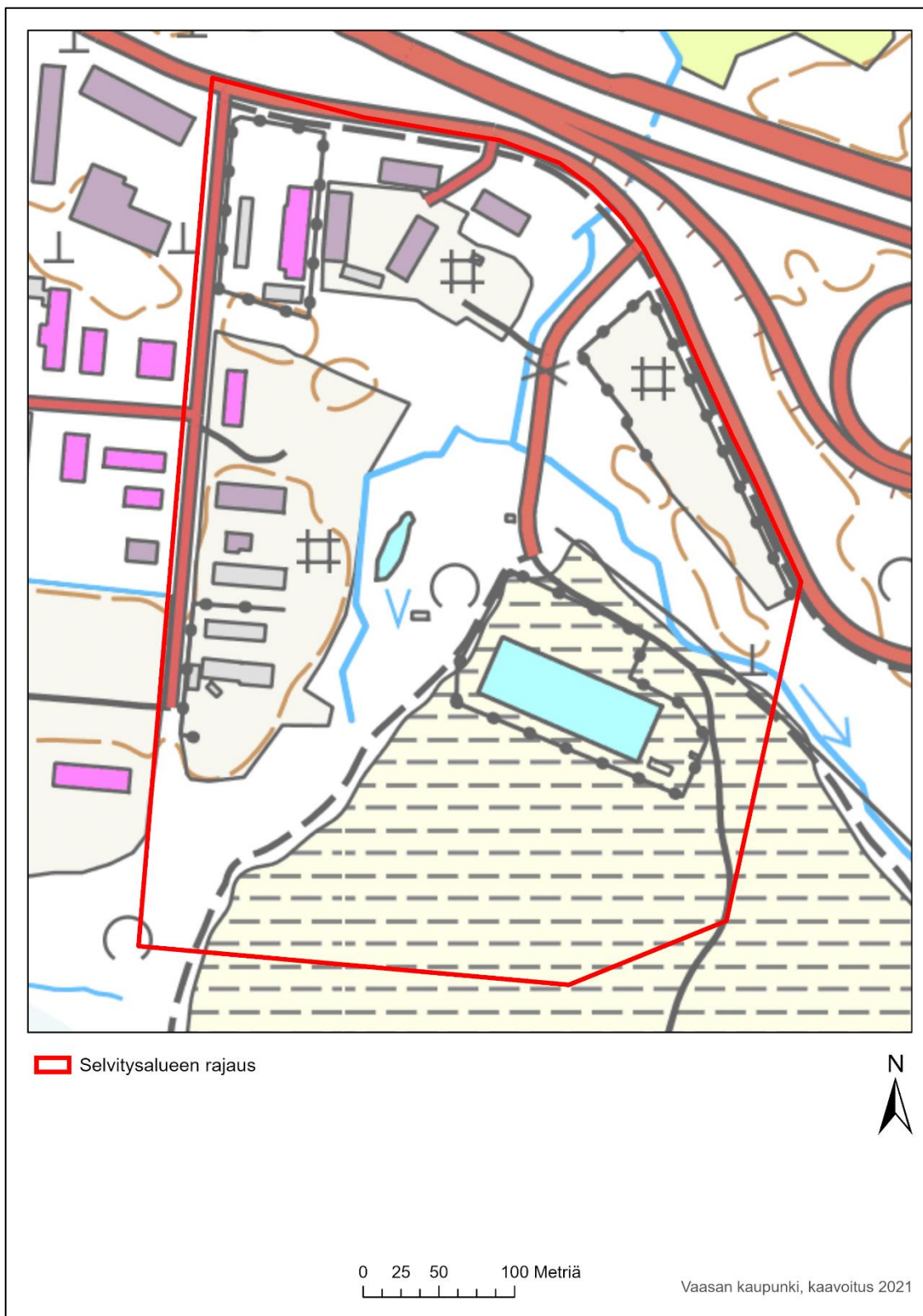
Kartta 1. Suunnittelualan sijainti.

Kartta 2. Suunnittelualue ilmakuvassa esitettynä.

Kartta 3. Suunnittelualue pohjakartalla esitettynä.

Kartta 4. Suunnittelualue peruskartalla esitettynä.

1.2. Yleistietoa alueen luonnosta

Suvilahden selvitysalueen rakennettu osa on vanhaa pienteollisuusaluetta, jossa on edelleenkin toiminnassa olevia yrityksiä. Yritystontit sijaitsevat suurelta osin Talttatien varrella. Kiinteistöjen väliin jää pienialaisia metsiköitä, missä näkyy entisen kaatopaikan läheisyys. Lekatien varrella on toiminnasta poistettuja tontteja, ja aluetta voi kuvailla joutomaaksi. Suvilahden kaatopaikalle kulku tapahtuu Lekatien kautta. Kaatopaikkaa kiertävän huoltotien varsi on lehtipuuvaltaista ja pensaikkoista alavaa maata. Suunnittelualueen eteläosassa pensaikko vaihtuu osaksi laajaa ruovikkoaluetta.

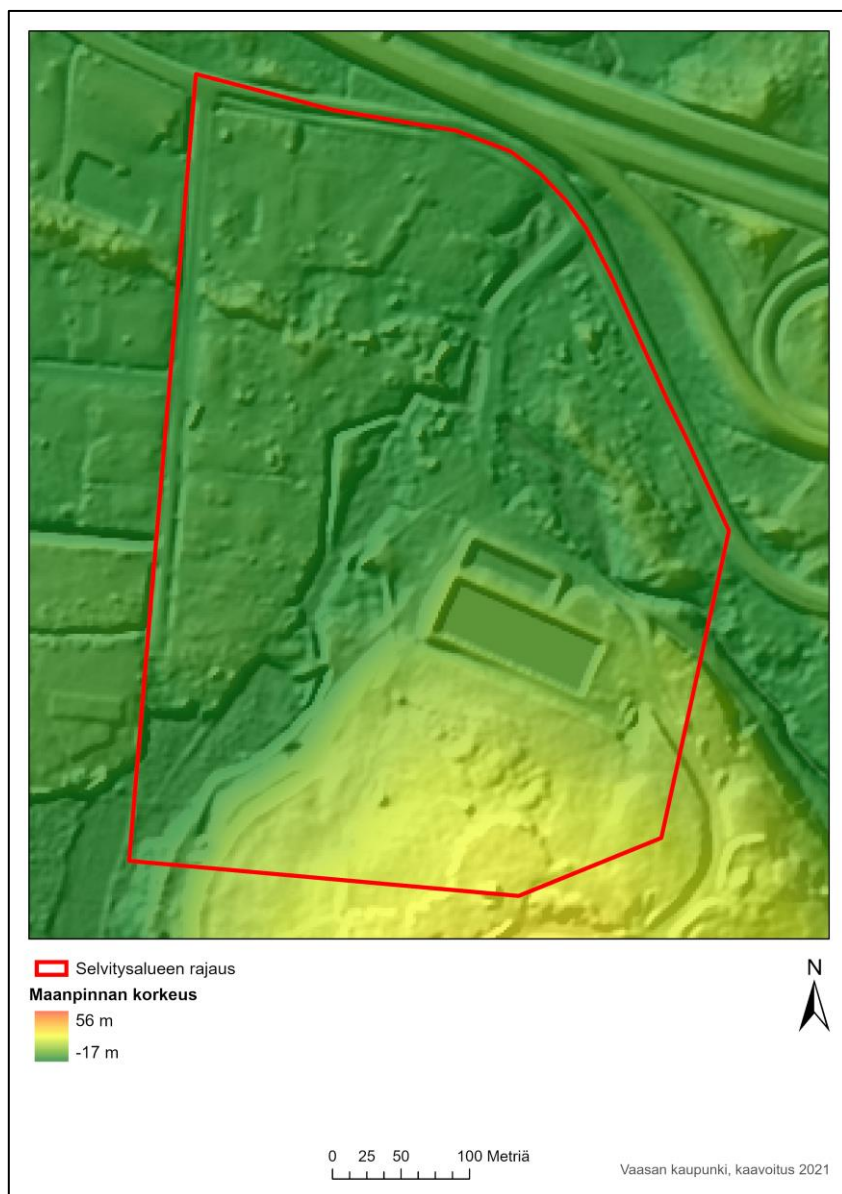
Selvitysalueen rakentamattomalla viheralueella on alueen osittain umpeen kasvava valtaoja, jota pitkin valumavedet ohjautuvat Suvilahden käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen länsipuolelta Eteläiselle Kaupunginselälle. Ojan alkupää selvitysalueella on Rinnakkaistien ja Lekatien kulmassa, josta se kulkee selvitysalueen läpi lounaaseen.

Kuva 1. Selvitysalueella oleva umpeenkasvava valtaoja.

2.2. Valuma-alueet

Selvitysalueen sijaitsee Vanhan Vaasan laaksoalueella. Suvilahden valumavedet virtaavat laskuojia pitkin Vanhan Vaasan kanaaliin ja sitä kautta Eteläiselle Kaupunginselälle. Selvitysalueella ei sijaitse merkittäviä valumavesialtaita tai muita hulevesiä viivyttäviä kosteikkoja, mutta alueen eteläpuolella sijaitsee laaja Eteläisen Kaupunginselän ruovikkoalue. Alueen laserkeilausaineisto on esitetty kartalla 6.

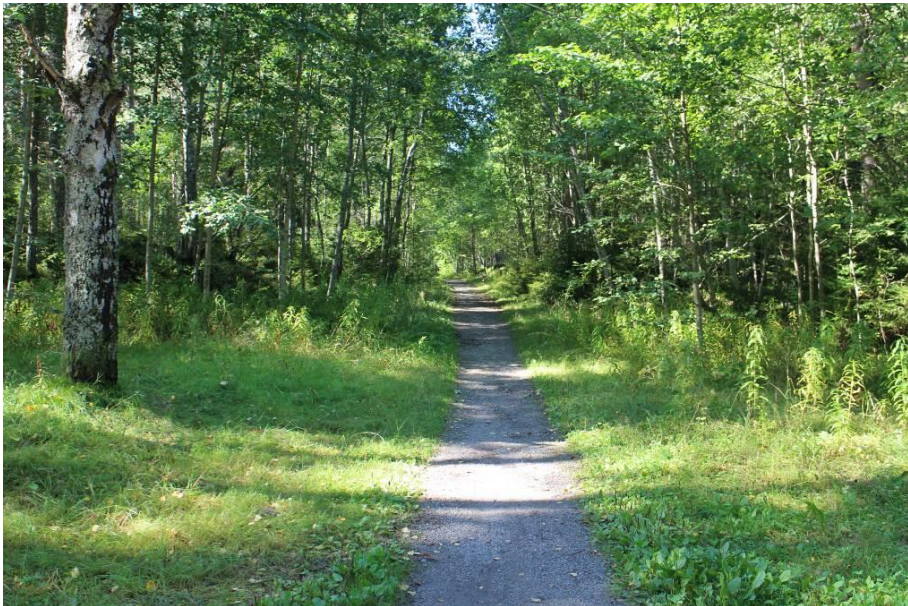
Kartta 6. Laserkeilausaineisto alueen korkeuseroista.

2.3. Viheraluejärjestelmä

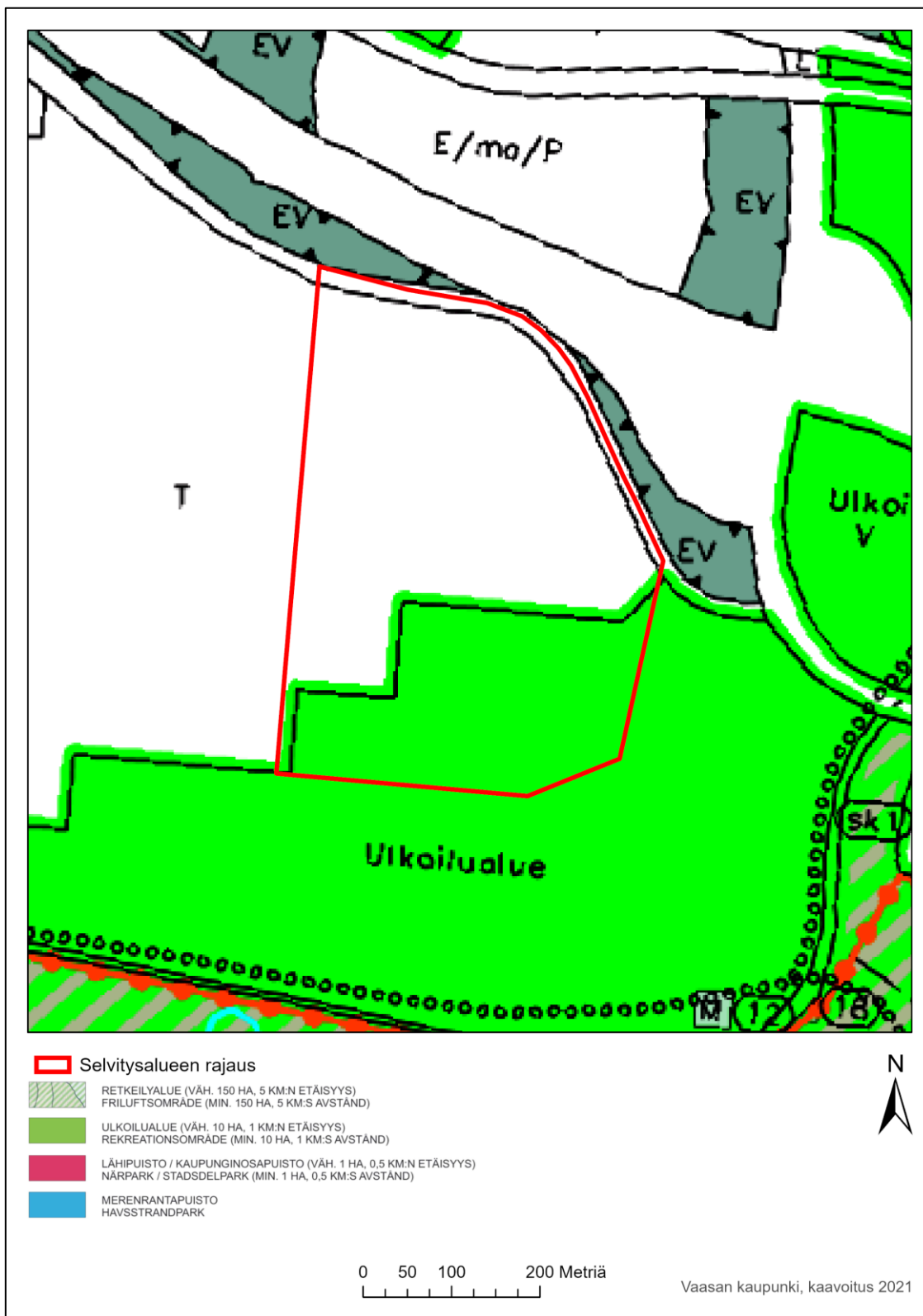
Viheraluejärjestelmään kuuluvat erilaiset viheralueet, virkistysalueet, puistot ja ulkoilureitit. Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän osakokonaisuudet on määritelty retkeilyalueiksi, ulkoilualueiksi, lähipuistoiksi, kaupunginosapuistoiksi, merenrantapuistoiksi, maa- ja metsätalousalueiksi sekä viherreiteiksi. (Vaasan yleiskaava–Vasa generalplan 2030.)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmä sitoutuu maisemarakenteeseen ja muuhun luontoperustaan. Viheraluejärjestelmän suunnittelulla pyritään säilyttämään luonto monimuotoisena, terveenä ja tuottokykyisenä. Samalla viheraluejärjestelmä myös jäsentää kaupunkia ja pyrkii täyttämään asukkaiden virkistykselliset ja elämykselliset tarpeet. (Vaasan yleiskaava–Vasa generalplan 2030.)

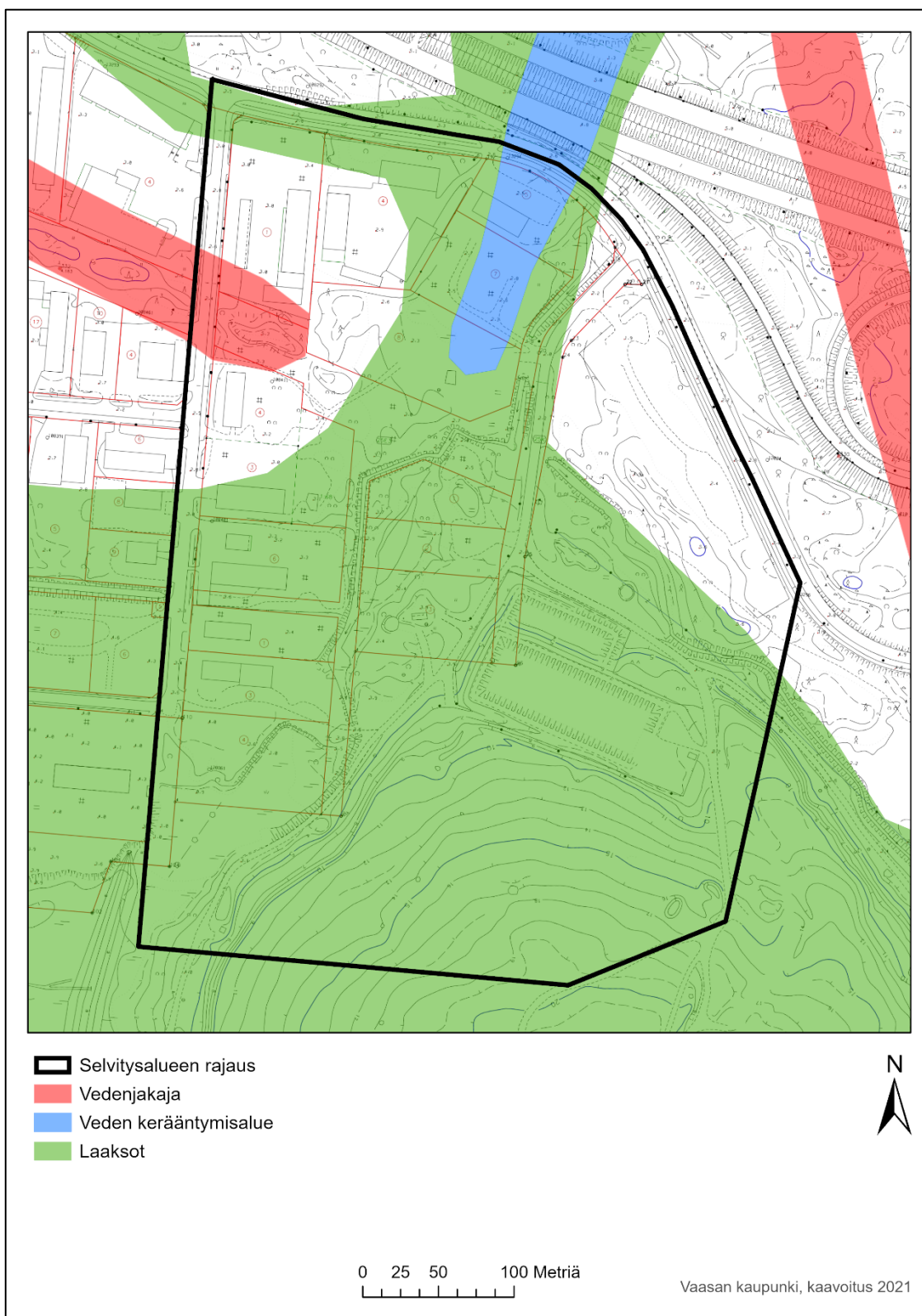
Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän perusrungon muodostavat rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet. Niitä ovat selänteiden lakiosat, laaksojen pohjat, jyrkät ja kivikkoiset rinteet sekä lähdepaikat ja niistä lähtevät kosteikot. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilaissa määritellyt luontotyytit sekä tiukasti suojeltujen eläinlajien reviirien ydinalueet. Selvitysalueen sijoittuminen Vaasan viheraluejärjestelmässä on kuvattu kartalla 7 ja maisemarakenteen perusrunko kartalla 8. (Vaasan viheraluejärjestelmä 2030.)

Kuva 2. Viherreitit ovat osa viheraluejärjestelmää.

Kartta 7. Selvitysalueen sijainti viheraluejärjestelmässä.

Kartta 8. Selvitysalueen sijainti maisemarakenteessa.

3. MAASTOSELVITYS

3.1. Yleistä

Tausta-aineistona käytettiin alueelta vuonna 2014 tehtyä luontoselvitystä sekä Vaasan kaupungin metsäsuunnitelman kuviotietoja 2020–2030. Lisäksi tarkistettiin kaupungin luontotietokannassa olevat tiedot lähialueilla sijaitsevista suojeltujen lajien esiintymisalueista.

Suvilahden alueelta on maankäytön suunnittelun yhteydessä laadittu luontoselvityksiä myös vuosina 2006, 2008 ja 2013 (Oja & Oja 2006, Nyman 2008, Vaasan kaupunki 2013). Näihin luontoselvityksiin on kuulunut erillisselvityksiä kasvillisuudesta, linnustosta, liito-oravista ja lepakoista.

Selvitysalueen eteläpuolella sijaitsee Södra Stadsfjärdenin–Söderfjärdenin–Öjenin Natura 2000 –alue (FI0800057), joka on pinta-alaltaan noin 2855 hehtaaria. Natura-alue koostuu kolmesta erillisestä alueesta ja näistä Södra Stadsfjärdenin pohjoisraja sijaitsee noin 400 metrin päässä selvitysalueesta. Alue tunnetaan myös Sundominlahden linnustonsuojelualueen nimellä. (syke.fi/avoin-data)

3.2. Maastokäynnit 2020

Selvitysalueelle tehtiin yhteensä 11 maastokäyntiä 17.3.–2.9.2020. Maastossa kaikilla yleisillä alueilla sijainneet viheralueet kuljettiin jalkaisin läpi ja havainnot kirjattiin muistiin. Maastokäynnit tehtiin sateettomana ja tuulettomina aamuina, jolloin näkyvyys ja kuuluvuus olivat hyviä. Elokuun käynnit tehtiin iltayöstä lepakkokartoitukseen sopivassa sateettomassa säässä.

Maastotyöt ajoitettiin siten, että ajankohta oli paras mahdollinen eri lajiryhmien esiintymisen selvittämiseen (Huttunen & Pahtamaa 2002). Pesimälinnustokartoitus tehtiin 11.5.–29.6.2020, liito-oravakartoitus 17.3. ja 24.3.2020 sekä lepakkokartoitus kolmella käyntikerralla 18.8.–2.9.2020.

Maastoinventoinneissa sovellettiin ohjeistuksia, joita on annettu eri eliöryhmien kartoituksiin (Söderman 2003). Lajiryhmien inventoinnissa käytetyt menetelmät on kuvattu tarkemmin tämän raportin osiossa tulokset.

4. TULOKSET

4.1. Luontotyytit ja kasvillisuus

Suunnittelualueella ei sijaitse varsinaisia laajoja metsäalueita, vaan alue koostuu pienialaisista metsiköistä. Suvilahden käytöstä poistetun kaatopaikan läheisyys näkyy alueen metsäkuvioilla roskaisuutena. Vaasan kaupungin metsätietokannan 2020-2030 alustavien tietojen mukaan alueen kuviot ovat ulkoilu- ja virkistymetsiksi luokiteltuja tuoreita tai lehtomaisia kankaita. Selvitysalueella sijaitsevat metsätietokannan kuviot 1840, 1841, 1842, 1843, 1868 ja 1869. Tarkemmat kuviotiedot kuvattu alla.

Selvitysalueen luontotyyppi-inventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä tai muita arvokkaita elinympäristöjä. Alueen luontotyyppien rajaukset on esitetty kartalla 9.

Kuvio 1840: Tuore kangas

Kuvio sijaitsee inventointialueen keskiosassa. Alue on vaikeakulkuinen tuore kangas, jossa on tiheä pensaskerros ja lehtipuuvaltainen puusto. Tiheään pensaston takia alueen kenttäkerros on pääasiassa heinävaltainen ja paikoittain köyhä. Alue on kapea ja pirstoutunut, joten reunavaikutus on suuri. Ojassa kasvaa järviruohoa.

Kuvio 1840

- tuore kangas
- pinta-ala 0,49 ha
- keskikarkea tai karkea kangasmaa
- ojitettu kangas
- pääpuulaji raita
- ikä noin 30 v
- aukkoinen ja eri-ikäinen puusto
- ulkoilu- ja virkistymetsä

Kuvio 1841: Lehtomainen kangas

Heinävaltainen lehtomainen kangasmetsä, jossa kasvaa muutama isompi havupuu ja haapa, mutta muuten pensaskasvillisuus on vallitseva kuviolla. Alueella on paljon roskaa.

Kuvio 1841

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 0,29 ha
- keskikarkea tai karkea kangasmaa
- ojittamaton kangas
- pääpuulaji rauduskoivu
- ikä noin 30 v
- kuviolla roskaa
- ulkoilu- ja virkistysmetsä

Kuva 3. Näkymä selvitysalueen keskivaiheilta, takana kuviot 1840-1842.

Kuvio 1842: Lehtomainen kangas

Heinävaltainen lehtomainen kangasmetsä, jossa kasvaa muutama isompi havupuu ja haapa, mutta muuten pensaskasvillisuus on vallitseva kuviolla.

Kuvio 1842

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 0,24 ha
- kivinen keskikarkea tai karkea kangasmaa
- ojittamaton kangas
- pääpuulaji rauduskoivu
- ikä noin 50 v
- hoitamaton kuvio
- ulkoilu- ja virkistysmetsä

Kuvio 1843: Tuore kangas

Alue on inventointialueen itäosassa, Lekatien itäpuolella. Kuviossa on tiheä pensaskerros, mutta kenttäkerros on köyhä. Alueella on heinävaltaisia aukkoja ja luontotyyppi on tuore kangas. Osa alueen puustosta on poistettu. Alueella on paljon roskaa.

Kuvio 1843

- tuore kangas
- pinta-ala 0,41 ha
- keskikarkea tai karkea kangasmaa
- ojittamaton kangas
- pääpuulaji harmaaleppä
- ikä noin 30 v
- ulkoilu- ja virkistysmetsä

Kuvio 1868: Lehtomainen kangas

Alue on inventointialueen eteläosassa. Kuviossa on tiheä pensaskerros, osin ruovikkoinen. Alueella on heinävaltaisia aukkoja ja luontotyyppi on lehtomainen kangas. Kuvio rajautuu ruovikkoon.

Kuvio 1868

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 0,26 ha
- keskikarkea tai karkea kangasmaa
- ojittamaton kangas
- pääpuulaji rauduskoivu
- ikä noin 50 v
- kuviolla paljon roskaa
- ulkoilu- ja virkistysmetsä

Kuva 4. Selvitysalueen eteläreuna sijaitsee Suvilahden käytöstä poistetulla kaatopaikka-alueella.

Kuvio 1869: Tuore kangas

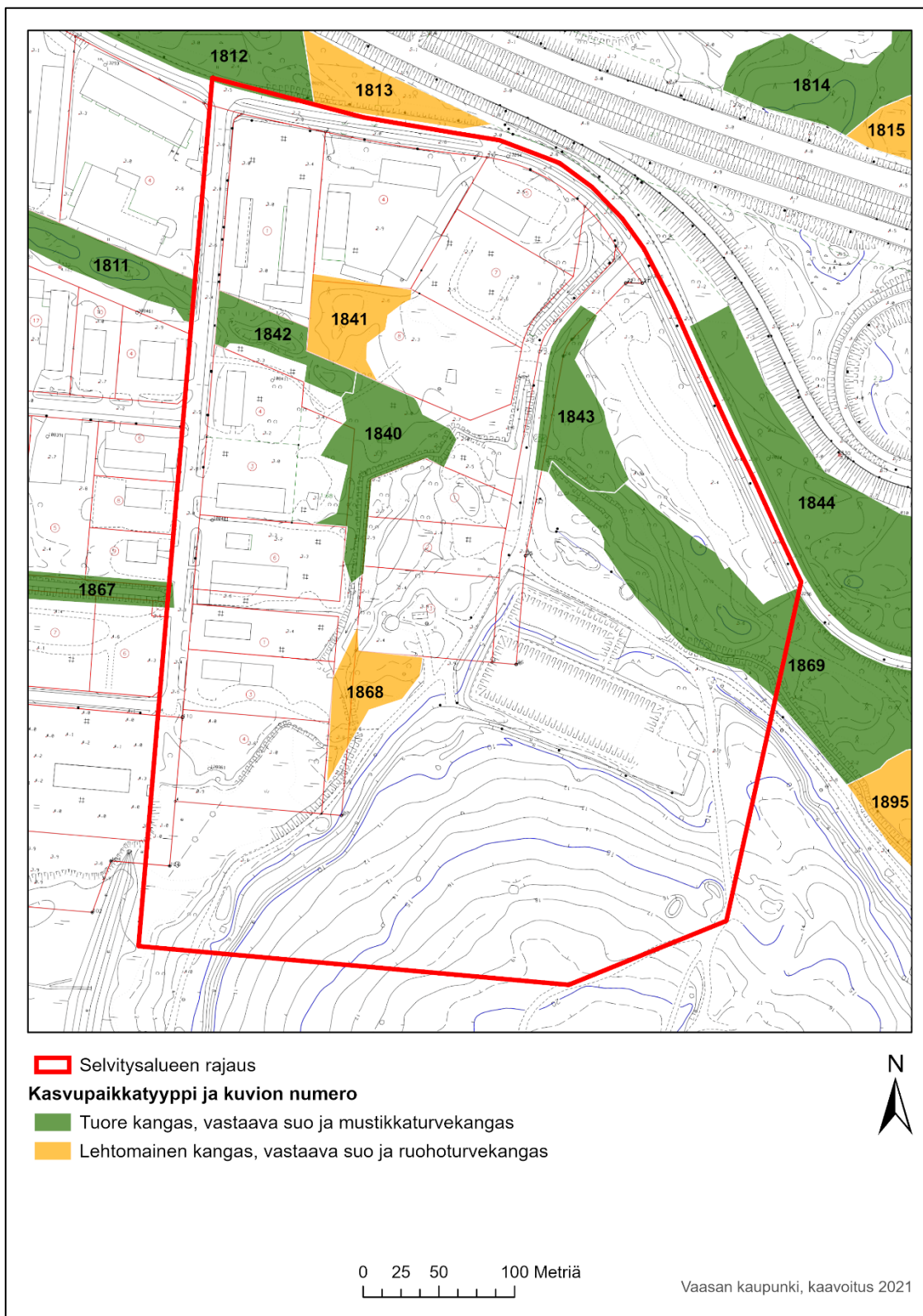
Alue on inventointialueen itäosassa, Lekatien itäpuolella. Kuviossa on tiheä pensaskerros, mutta kenttäkerros on köyhä. Alueella on heinävaltaisia aukkoja ja luontotyyppi on tuore kangas. Osa puus-
tosta on poistettu. Alueella on roskaa.

Kuvio 1869

- tuore kangas
- pinta-ala 1,93 ha
- kivinen keskikarkea tai karkea kangasmaa
- ojittamaton kangas
- pääpuulaji rauduskoivu
- ikä noin 70 v
- ulkoilu- ja virkistysmetsä

Kuva 5. Näkymä kuvioille 1843 ja 1969.

Kartta 9. Alueen kasvupaikkatyyppit.

4.2. Pesimälinnusto

Pesimälinnusto selvitettiin atlasmenetelmällä, jonka tuloksena saatiin alueella havaituista lintulajeista pesimisvarmuusindeksit (Väisänen, Lammi & Koskimies 1998). Pesimisvarmuusindeksit on luokiteltu seuraavasti:

1. *Havaittu pesimäaikana, ei todennäköisesti pesi alueella*
2. *Mahdollinen pesintä (havaittu yksittäinen lintu tai lintupari kerran sopivassa pesimäympäristössä)*
3. *Todennäköinen pesintä (pysyvä reviiri, lintu rakentamassa pesää, varoittelemassa, hyökkäilemässä, näyttelemässä siipirikkoa)*
4. *Varma pesintä (nähty pesä, havaittu linnun menevän pesään tai lähtevän pesästä, nähty juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot, emo kantamassa ruokaa, hautova emo, poikasten ääntelyä pesässä)*

Selvitysalueelta pyrittiin löytämään erityisesti EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit (79/409/ETY) ja Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajit (Hyvärinen, Juslén, Kemppainen, Uddström & Liukko 2019). Linnustokartoituksen maastotyöt teki ympäristöinsinööri Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta.

Kuva 6. Keltasirkku.

Linnustokartoitukset tehtiin varhaisina aamun tunteina 11.5., 27.5., 2.6., 16.6, 22.6. ja 29.6.2020. Havaittujen lajien kokonaismäärä selvitysalueen tuntumassa oli 33. Näistä 22 lajin pesimisvarmuusindeksi viittasi pesintään (pesimisvarmuudet 3-4). Lajisto koostui suurelta osin avointen ja puoliavointen pensasmaiden linnustosta. Edellä mainittua lajistoa selvitysalueella edustivat pensastasku, lehtokerttu, pensaskerttu ja punavarpuen. Alueella pitkään viihtynyt viitasirkkalintu on harvalukuisen pesimälintu, jonka levinneisyysalue kattaa Suomessa vain maan eteläosan. Lajin pesimäkannan suuruus on vuosittain noin 1000–2000 paria (Valkama, Vepsäläinen & Lehikoinen 2011).

Selvitysalueella ei maastokauden 2020 aikana pesinyt Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I (79/409/ETY) lajeja. Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella tavattiin vaarantuneiksi määritellyt (VU) pensastasku ja pajusirkku sekä silmälläpidettäväksi (NT) määritellyt västäräkki, ruokokerttunen, pensaskerttu, harakka ja punavarpuen (Hyvärinen ym. 2019). Verrattaessa vuoden 2014 ja 2020 pesimälinnustoselvityksen tuloksia toisiinsa ei alueen lajimäärässä ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vaikka alueella on tehty jonkin verran ympäristöä muuttavia toimenpiteitä.

Suvilahden teollisuusalueen pesimälinnustoselvityksen tulokset on koottu taulukkoon 1. Taulukossa on käytetyt seuraavia lyhenteitä. Pesimisvarmuusindeksit: 1 = Havaittu alueella, 2 = Mahdollinen pesintä, 3 = Todennäköinen pesintä, 4 = Varma pesintä. Suomen uhanalaisuusluokituksen suojelustatukset: VU = vaarantunut laji, NT = silmälläpidettävä laji.

Kuva 7. Pensaskerttu on määritellyt silmälläpidettäväksi lajiksi.

Taulukko 1. Suvilahden teollisuusalueen pesimälinnusto kesällä 2014 ja 2020.

Laji	Tieteellinen nimi	2014	2020	S-2014	S-2020
Tavi	<i>Anas crecca</i>	2	2		
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>	2	x		
Kalalokki	<i>Larus canus</i>	2	1		
Kesykyyhky	<i>Columba livia</i>	2	2		
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	4	3		
Käenpiika	<i>Jynx torquilla</i>	3	x	NT	
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	x	2		
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	3	3		NT
Rautiainen	<i>Prunella modularis</i>	x	3		
Punarinna	<i>Erithacus rubecula</i>	x	3		
Satakieli	<i>Luscinia luscinia</i>	3	3		
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	x	3		VU
Mustarastas	<i>Turdus merula</i>	3	2		
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	4	4		
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	3	3		
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	3	3		
Viitasirkkalintu	<i>Locustella fluatilis</i>	x	2		
Ruokokerttunen	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	3	3		NT
Mustapääherttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	2	2		
Lehtokerttu	<i>Sylvia borin</i>	3	3		
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	2	2		
Pensaskerttu	<i>Sylvia communis</i>	3	3		NT
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	3	3		
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	4	4		
Sinitianen	<i>Parus caeruleus</i>	3	3		
Talitiainen	<i>Parus major</i>	3	4		
Harakka	<i>Pica pica</i>	3	3		NT
Naakka	<i>Corvus monedula</i>	1	1		
Varis	<i>Corvus corone cornix</i>	3	2		
Pikkuvarpunen	<i>Passer montanus</i>	3	x		
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	3	4		
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	3	x		
Tikli	<i>Carduelis carduelis</i>	3	x		
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	3	3		
Urpainen	<i>Carduelis flammea</i>	3	4		
Punavarpunen	<i>Carpodacus erythrinus</i>	3	3	NT	NT
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	3	3		
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	3	2		VU
Yhteensä lajeja	38	33	33	2	7

4.3. Liito-orava

Suomen luonnonsuojelulain 49 § toteuttaa Euroopan Unionin luontodirektiivin listan IV (a) kuuluvien lajien suojelua. Lain mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiivin listaan IV (a). Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi liito-oravan esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä. (Ympäristöministeriö 2017.)

Liito-oravakartoitus tehtiin jälkijätöksiin perustuvalla menetelmällä, joka on yleisesti käytössä selvittäessä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (Sierla, Lammi, Mannila & Nironen 2004). Selvitysalueen kaikki habitaatiltaan liito-oravalle soveltuvat alueet tutkittiin systemaattisesti maastokäyntien yhteydessä 17.3. ja 24.3.2020.

Liito-oravareviirien inventoinnissa tarkistettiin lajille sopivilla elinpiireillä sijaitsevat kolopuut sekä vanhat oravanpesät. Jälkijätöksiä etsittiin lisäksi suojapuina toimivien vanhojen kuusien alta sekä ravintoalueilta lehtipuuvaltaisista metsänosista.

Kevään maastokartoituksessa selvitysalueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan elinpiireistä. Lähialueella liito-oravan tunnettuja elinpiirejä sijaitsee mm. selvitysalueen länsi- ja pohjoispuolella sekä Öjenin Natura 2000 -alueella.

4.4. Lepakot

Lepakot ovat olleet rauhoitettuja Suomessa jo vuodesta 1923 lähtien. Nykyinen suojelu perustuu Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteeseen IV (a). Suomessa EU:n luontodirektiiviä toteuttaa luonnonsuojelulain 49 §, jonka nojalla luontodirektiivin liitteessä IV (a) määriteltyjen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Suomessa kaikki vakituisesti tavattavat lepakkolajit kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain 38 § nojalla, minkä johdosta niiden tahallinen pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen on kielletty.

Selvitysalueen lepakkokartoitus tehtiin reittikartoitusmenetelmällä. Tätä menetelmää käytettäessä selvitysalue inventoidaan vähintään kolme kertaa maastokauden aikana, etukäteen suunnitellun reitin mukaan.

Reitin tulee kattaa mahdollisimman tarkasti lepakoiden käyttämät alueet kuten metsät, puistot ja rakennetut alueet. Lisäksi reitin tulee kulkea alueen eri biotooppien halki lukuun ottamatta laajoja pelto- ja hakkuualueita sekä taimikoita. Reitti suunnitellaan kulkemaan esimerkiksi polkuja pitkin, jolloin kartoituksen toistettavuus on helpompaa jatkossa. Lepakkokartoitusreitti on havainnollistettu kartalla 10. (Hagner–Wahlsten 2007.)

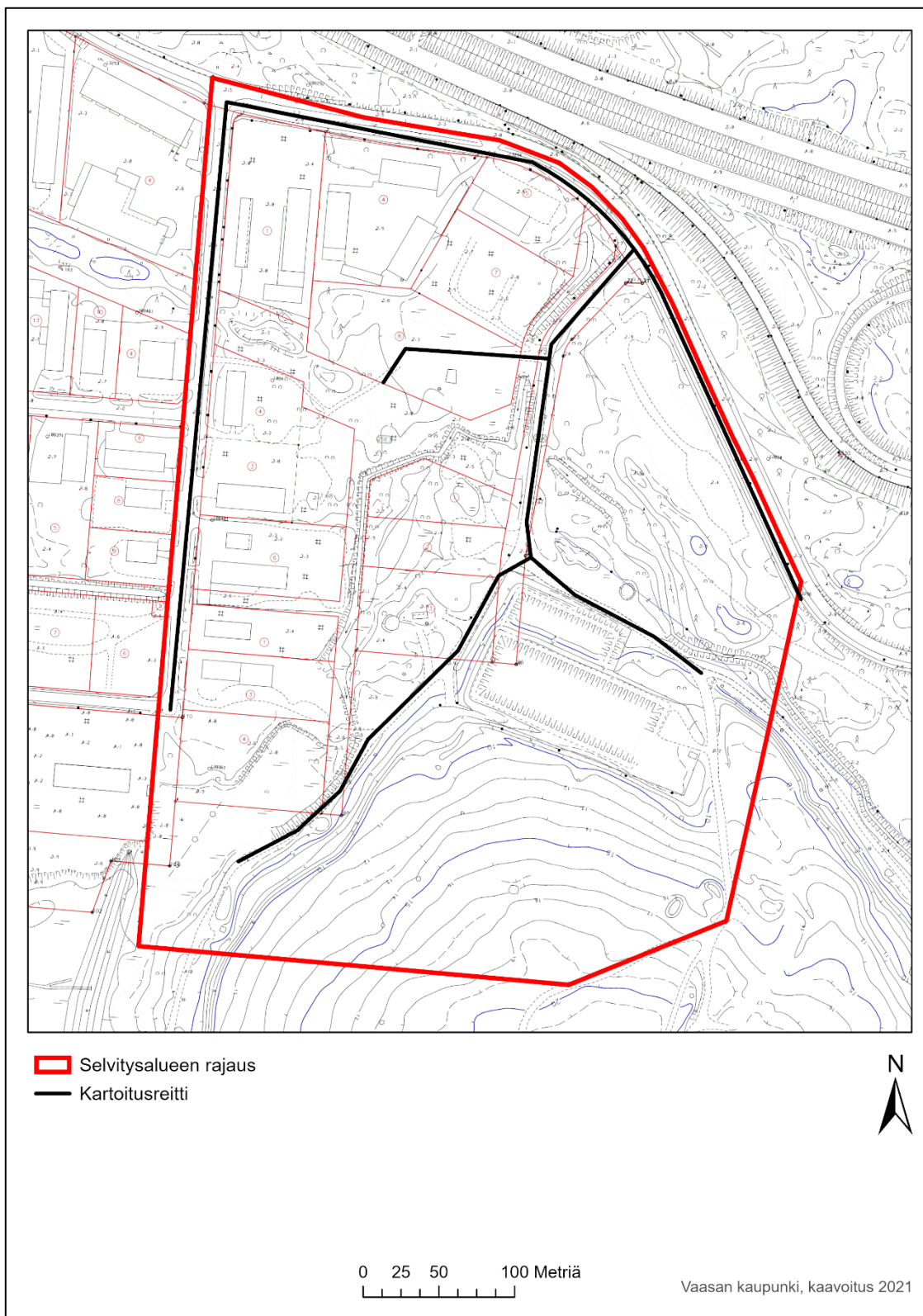
Lepakkokartoituksen maastokäynnit tehtiin kolmena iltana 18.8., 26.8. ja 2.9.2020. Kartoitusiltoina sääolot olivat ohjeistuksen mukaiset. Kartoitusohjeistuksen mukaan inventointi tulee tehdä vähintään +5 celsiusasteen lämpötilassa, jotta lepakoiden ravintoeläimet eli lentävät hyönteiset olisivat ilmassa. Sateisessa, tuulisessa ja viileässä säässä lepakot eivät ole aktiivisia. (Hagner-Wahlsten 2007, Sierla ym. 2004.)

Selvitysalueen reittikartoituksissa havaittiin yhteensä neljä saalistelevaa pohjanlepakkoa ja kahden lepakkohavainnon osalta tarkempaa lajin määrittystä ei voitu tehdä. Havaintomäärää on pidettävä kohtalaisen vähäisenä. Alueen reittikartoituksissa tehdyt lepakkohavainnot on esitetty taulukossa 2. Havaintopaikat ovat esitetty kartalla 11.

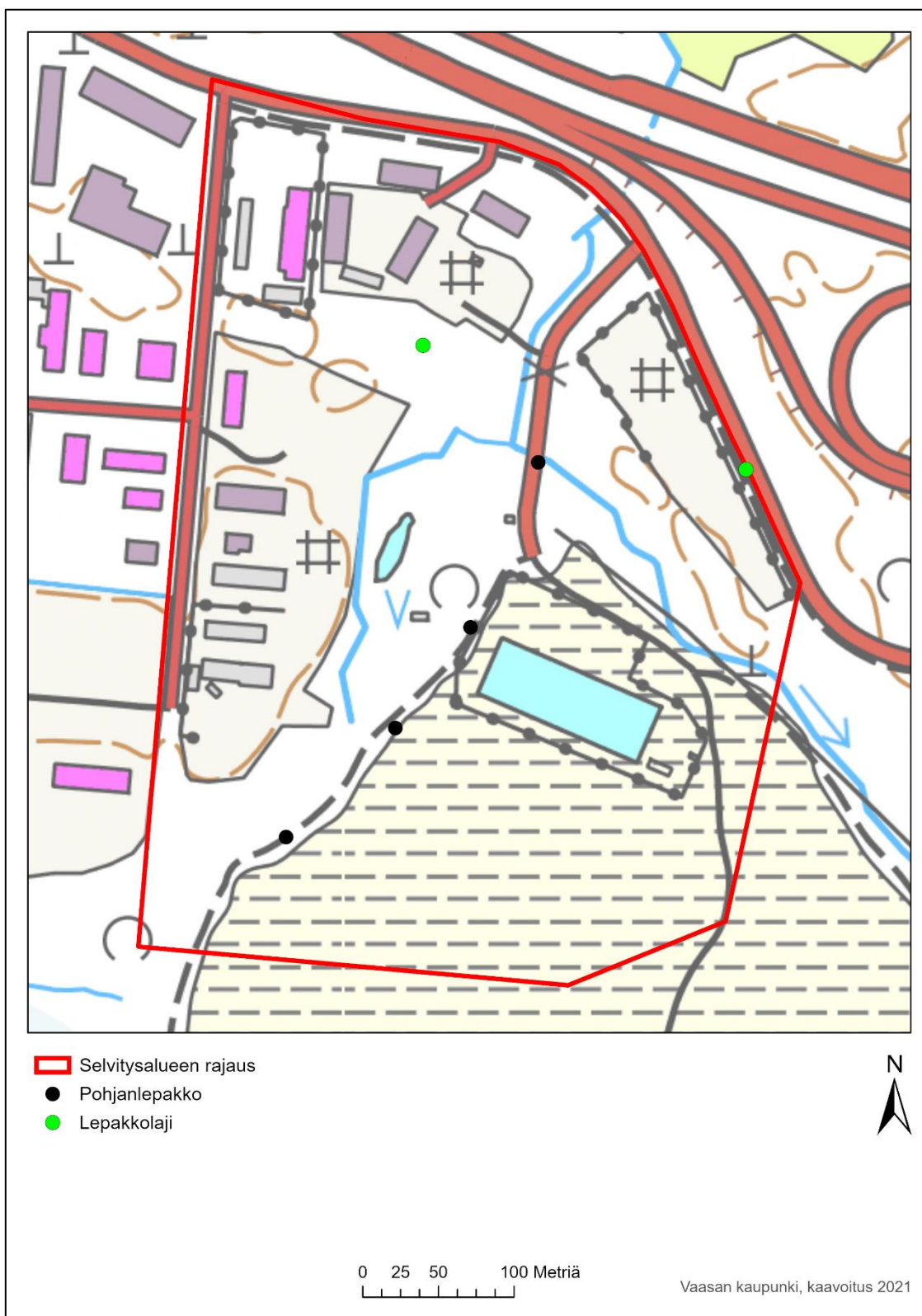
Taulukko 2. Selvitysalueen lepakkokartoituksen tulokset.

PVM.	Pohjanlepakko	Lepakkolaji	Siippalaji	Yhteensä
18.08.2020	3	2	0	5
26.08.2020	1	0	0	1
02.09.2020	0	0	0	0
Yhteensä	4	2	0	6

Selvitysalueelta on tehty vuonna 2014 lepakkokartoitus samalla menetelmällä kuin kesällä 2020. Molemmilla kartoituskerroilla lepakoiden kokonaismäärä alueella oli kuusi yksilöä. Havaintojen perusteella muutokset alueen ympäristössä eivät ole vaikuttaneet lepakoiden määrään alueella.

Kartta 10. Lepakkokartoitusreitti.

Kartta 11. Lepakkohavaintopaikat.

5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT LUONTOTEKIJÄT

Suvilahden suunnittelualueelle laadittiin luontoselvitys maastokauden 2020 aikana. Suunnittelualueelle tehtiin yhteensä 11 maastokäyntiä 17.3–2.9.2020. Maastossa kartoitettiin alueen luontotyytit, pesimälinnusto sekä etsittiin liito-oravan ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Luontokartoituksen taustalla on Suomen maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka 9 § velvoittaa tekemään riittävät selvitykset ennen maankäytön suunnittelua. Maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi EU:n luontodirektiivi (92/43/ETY), lintudirektiivi (79/409/ETY) sekä Suomen luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki ohjaavat luontoselvityksen laadintaa. Maastokäyntien perusteella voidaan esittää seuraavat huomiot alueen luonnonoloista:

- Alueen luontoinventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyypejä.
- Suunnittelualueella ei tavattu pesivänä Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I (79/409/ETY) lajeja.
- Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella tavattiin kaksi vaarantunutta (VU) ja viisi silmälläpidettävää (NT) lajia.
- Kevään maastokartoituksessa selvitysalueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan elinpiireistä tai luonnonsuojelulain 49 § mukaisista liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Lähialueella liito-oravan tunnettuja elinpiirejä sijaitsee mm. selvitysalueen länsi- ja pohjoispuolella sekä Öjenin Natura 2000 -alueella.
- Lepakkokartoituksessa havaittiin yhteensä kuusi lepakkoa, mitä on pidettävä vähäisenä määränä. Lepakkokartoituksen havaintojen perusteella lepakot ruokailevat selvitysalueen tuntumassa pääosin tie- ja katualueiden yläpuolella. Koska suunnittelualueella esiintyi lepakoita erittäin vähän eikä alueella todettu olevan yhtään lepakoille erityisen tärkeää aluetta, jatkosuunnittelu voidaan tehdä heikentämättä olemassa olevia lepakoiden ruokalualueita tai siirtymäreittejä.

Luontokartoituksen tietoja voidaan hyödyntää asemakaavan luontovaikutusten arvioinnissa sekä asemakaavan toteutumisen jälkeen mahdollisesti tehtävässä seurannassa.

6. LÄHTEET

Hagner–Wahlsten, N. 2007. Lepakot ja maankäytön suunnittelu. Koulutustilaisuus Vaasassa 8.5.2007.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste. Oulu 2004.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus–Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Nyman 2008. Vaasan Suvilahden luontoselvitys 2008. Vaasan kaupunkisuunnittelu 2008.

Oja, J. & Oja, S. 2006. Vaasan kaupungin suunnittelualueiden liito-oravaselvitys 2006. Suomen Luontotieto Oy 15/2006.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. Helsinki 2004.

www.syke.fi/avoindata

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Edita 2003.

Vaasan kaupunki, metsäsuunnitelma 2020-2030, kuviotiedot. Vaasan kaupunki, viheralueyksikkö 2020.

Vaasan kaupunki 2013. Vaasan Suvilahden luontoselvitys 2013. Vaasan kaupunki, kaavoitus 2013.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan yleiskaava 2030–Vaasas generalplan 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan viheraluejärjestelmä 2030–Vasas grönområdesstruktur 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Valkama, Jari, Vepsäläinen, Ville & Lehtikainen, Aleksi 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (viitattu [8.3.2021]) ISBN 978-952-10-6918-5.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki. 567 s.

Ympäristöministeriö 2017. Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Ohje YM Dnro YM/1/501/2017. Ympäristöministeriö 6.2.2017.